

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1
IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W ŁASKU**

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
INTERWENCYJNEGO
I ZAPOBIEGAWCZEGO**

Spis treści:

Zasady ogólne

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- I. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu.
- II. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia przebywania na terenie placówki ucznia pod wpływem środków odurzających lub środka działającego podobnie.
- III. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
- IV. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.
- V. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów (alkoholu) lub palenie (picie) na terenie szkoły.
- VI. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
- VII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
- VIII. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.
- IX. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia się do szkoły po dziecko nietrzeźwego rodzica, niezdolnego w ocenie nauczyciela do sprawowania opieki nad dzieckiem.
- X. Zasady postępowania wobec uczniów w szczególnej sytuacji zapewnienia im ochrony w przypadku odmowy powrotu do domu.
- XI. Procedura postępowania w przypadku przyścia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.
- XII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej dziecka przez dorosłego.
- XIII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia przez nauczyciela oraz naruszenia godności osobistej nauczyciela przez ucznia.
- XIV. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.
- XV. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcę czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.
- XVI. Procedura postępowania w przypadku przesłuchania przez policję nieletniego zagrożonego demoralizacją i sprawcy czynu karalnego.
- XVII. Procedury postępowania wobec ucznia sprawiającego szczególne problemy wychowawcze.
- XVIII. Procedury postępowania w sytuacji ujawnienia w szkole zjawiska przemocy i nękania (bullyingu).
- XIX. Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia stosowania cyberprzemocy.
- XX. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec ucznia utrudniającego swoim zachowaniem prowadzenie lekcji.
- XXI. Procedura postępowania dotycząca zasad usprawiedliwiania nieobecności i zwalniania dzieci ze szkoły.
- XXII. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.
- XXIII. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć lub szkoły przez ucznia.
- XXIV. Procedury postępowania w sytuacji wagarów ucznia.
- XXV. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego.
- XXVI. Procedury postępowania wobec uczniów w przypadku zniszczenia cudzej

własności

bądź mienia szkoły.

XXVII. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy.

- A. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, niewymagającego interwencji lekarza (powierzchowe zranienia, otarcia naskórka, stłuczenia, itp.);
- B. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia wymagającego interwencji lekarza;
- C. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym;
- D. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej .

XXVIII. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekłe chorym w szkole.

XXIX. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo.

XXX. Procedura kontaktów z rodzicami/prawnymi opiekunami.

XXXI. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia niebezpiecznego napastnika na teren szkoły.

XXXII. Procedura postępowania wobec ucznia sprawiającego problemy wychowawcze.

Zasady ogólne

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.

Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.

Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor szkoły.

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog szkolny.

Uczniowie wykraczający poza normy prawne i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w Statucie Szkoły.

W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub policję.

Nauczyciel dokumentuje zaistniałe zdarzenia na terenie szkoły, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń i przekazuje ją do pedagoga szkolnego.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2004r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Statut Szkoły Podstawowej nr 1 w Łasku

I. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod

wpływem alkoholu.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach pedagoga szkolnego, a w przypadku jego nieobecności, dyrektora szkoły.
2. Pedagog lub dyrektor odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Dyrektor lub pedagog zawiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki (*W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja może przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia*).
4. Dyrektor lub pedagog wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia sąd rodzinny i najbliższą jednostkę policji.

II. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia przebywania na

terenie placówki ucznia pod wpływem środków odurzających lub środka działającego podobnie

1. W przypadku uzyskania informacji lub uzasadnionego podejrzenia, że uczeń może znajdować się na terenie szkoły w stanie po zażyciu środków odurzających bądź środków działających podobnie konieczne jest odizolowanie go od pozostałych uczniów
2. Uczeń przez cały czas przebywa pod nadzorem wychowawcy lub wyznaczonego przez Dyrektora nauczyciela
3. Należy niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji rodzica, bądź opiekuna prawnego oraz polecić natychmiastowe stawiennictwo w szkole.
4. Po przybyciu opiekuna prawnego poinformować o możliwości przeprowadzenia badania na zawartość środka odurzającego w moczu lub ślinie w sposób nieinwazyjny oraz z zachowaniem poczucia intymności
5. W przypadku wyrażenia zgody przez rodzica, bądź opiekuna prawnego należy odebrać od niego zgodę na takie badanie na piśmie, a w przypadku ucznia, który ukończył 16 rok życia także jego zgody na badanie. Zgoda powinna być napisana własnoręcznie przez rodzica lub opiekuna prawnego z DATA I GODZINĄ potwierdzającą obecny czas i miejsce badania. Każda zgoda musi być indywidualna dla dziecka.
6. Po odebraniu zgody od rodzica, bądź opiekuna prawnego (oraz ucznia, który ukończył 16 rok życia) wychowawca lub nauczyciel w obecności rodzica, bądź opiekuna prawnego przeprowadza badanie w sposób zgodny z instrukcją danego testu.
7. W przypadku braku zgody rodzica, bądź opiekuna prawnego lub ucznia, który ukończył 16 rok życia należy niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji Policję i koniecznie sporządzić notatkę służbową.
8. W przypadku uzyskania wyniku pozytywnego konieczna będzie pomoc rodzinie w postaci ułatwienia kontaktu z młodzieżowymi ośrodkami leczenia uzależnień. Wykaz takich ośrodków posiada pedagog szkolny.

III. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. (Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji).
2. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
3. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
4. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów (alkoholu) lub palenie (picie) na terenie szkoły.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog szkolny, itd.) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu papierosy (alkohol), pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży). Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży, ani teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji. Odmowa okazania torby wymaga zawiadomienia rodziców przez wychowawcę o uzyskanej informacji na temat palenia papierosów (picia alkoholu).
2. W przypadku znalezienia papierosów (alkoholu) nauczyciel zabezpiecza je.
3. Przeprowadza rozmowę wstępną z uczniem (nauczyciel interweniujący), przekazuje sprawę wychowawcy klasowemu
4. Wychowawca rozmawia z uczniem o zdarzeniu.
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację o paleniu papierosów przez dziecko. Przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczegółowego nadzoru nad dzieckiem. Sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisuje rodzic dziecka.
6. W przypadku nasilenia się zjawiska u jednego lub grupy uczniów, wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
7. Wychowawca obniża zachowanie w oparciu o przyjęte w WSO kryteria.

VI. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.¹

- Niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
- Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
- Powiadamia rodziców ucznia – sprawcy.
- Niezwłocznie powiadamia policję.
- Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).

1

Czyn karalny – w myśl przepisów (art. 1 § 2 pkt. 2 u.p.n) jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo (art. 1 k.k), a więc zbrodnia lub występki (art. 7 § 2 i 3 k.k), przestępstwo skarbowe (art. 53 §2 k.k.s) oraz wykroczenie określone w następujących przepisach Kodeksu Wykroczeń: np.

- art. 51 (zakłócenie porządku publicznego)
- art. 62 (znęcanie się nad zwierzętami)
- art. 69 (niszczenie i uszkodzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy)
- art. 74.(uszkodzenie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu)
- art. 76 (rzucanie kamieniami w pojazdy będące w ruchu)
- art. 119 (kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości – obecnie 250 zł)
- art. 143 (utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego)

Popęlnienie przez nieletniego innego wykroczenia niż wyżej wymienione należy określić, jako zachowanie świadczące o jego demoralizacji, co uzasadnia wszczęcie i prowadzenie postępowania w trybie opiekuńczo – wychowawczym (art. 44-46 u.p.n.).

Czyn karalny obejmuje wszystkie przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, na wniosek oraz oskarżenia prywatnego, jak również wszystkie jego formy stadialne, takie jak dokonanie, usiłowanie, przygotowanie, a także formy zjawiskowe przestępstwa, takie jak: sprawstwo, podżeganie, pomocnictwo.

VII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej lub nauczyciel będący świadkiem zdarzenia wzywa pogotowie.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.
3. Powiadamia rodziców ucznia.
4. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
5. Niezwłocznie wzywa policję.

VIII. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.

1. Opiekę nad dzieckiem w drodze do szkoły i z powrotem powinni sprawować rodzice (opiekunowie prawni) lub upoważnione przez nich – na piśmie – osoby, zapewniające dziecku pełne bezpieczeństwo. Osoba, która może przejąć pełną odpowiedzialność prawną za bezpieczeństwo dziecka musi mieć 18 lat, w innych przypadkach odpowiedzialność prawną ponoszą rodzice.
2. Na początku roku szkolnego wychowawca zobowiązany jest zebrać od rodziców pisemną deklarację, określającą sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych.
3. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.
4. W przypadku stwierdzenia, że rodzic (opiekun) zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na nietrzeźwość, ma zastosowanie odpowiednia procedura (IX).
5. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców ze szkoły należy:
 - niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (prawnymi opiekunami),
 - zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców lub innego rozwiązania problemu,
 - po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami zawiadomić policję.
6. Nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.
7. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzić ucznia do domu.

IX. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia się do szkoły po dziecko nietrzeźwego rodzica, niezdolnego w ocenie nauczyciela do sprawowania opieki nad dzieckiem.

1. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia powstrzymuje rodzica przed zabraniem dziecka ze szkoły i prosi go o pomoc w skontaktowaniu się z innym członkiem rodziny, który będzie zdolny sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem.
2. W przypadku trudności w skontaktowaniu się z inną osobą mogącą odebrać dziecko, dyrektor lub pedagog szkolny ma prawo zawiadomić policję.
3. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia zgłasza sytuację pedagogowi szkolnemu, który sporządza notatkę służbową.
4. W przypadku powtarzania się takiej sytuacji pedagog szkolny zawiadamia Sąd Rodzinny lub Sąd dla Nieletnich.

X. Zasady postępowania wobec uczniów w szczególnej sytuacji zapewnienia im ochrony w przypadku odmowy powrotu do domu.

- Po zgłoszeniu przez ucznia odmowy powrotu do domu po zajęciach szkolnych, nauczyciel (lub pedagog) rozmawia z uczniem ustalając motywy jego decyzji, zbiera informację o sytuacji rodzinnej, sporządza notatkę służbową.
- Nauczyciel (lub pedagog) informuje dyrektora szkoły przekazując mu sporządzoną z rozmowy z uczniem notatkę służbową i o zaistniałej sytuacji, zawiadamia policję. Kopia notatki sporządzonej przez pedagoga pozostaje w dokumentacji szkoły, a jej oryginał przekazuje się policji.
- Jeżeli rodzice ucznia lub on sam znajduje się pod nadzorem kuratora sądowego, pedagog zobowiązany jest do poinformowania go o przeprowadzonej z uczniem rozmowie i podjętych działaniach.
- Rozmowa z uczniem przeprowadzona jest w szkole w obecności tego samego nauczyciela (lub pedagoga), który przyjął zgłoszenie od ucznia.
- W zależności od poczynionych ustaleń, funkcjonariusz policji podejmuje decyzje zgodne z przepisami prawa².
- Po zapewnieniu bezpieczeństwa dziecku, funkcjonariusz policji zobowiązany jest do zawiadomienia rodziców dziecka (opiekunów prawnych).
- Wszelkie czynności należy wykonywać z zachowaniem dyskrecji.

XI. Procedura postępowania w przypadku przyścia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.

Jeżeli nauczyciel zauważy lub uczeń zgłosi mu po przyśściu do szkoły urazy (złamania, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) stwarzające podejrzenie, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, postępuje w następujący sposób:

- a) Zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej,
- b) Powiadamia wychowawcę, pedagoga lub dyrektora szkoły,
- c) Wspólnie z wychowawcą, pedagogiem lub dyrektorem wysłuchuje relacji ucznia,
- d) Wspólnie z innymi osobami (higienistka, wychowawca, pedagog lub dyrektor) ocenia stan ucznia i ewentualnie udziela mu niezbędnej pomocy lub wzywa pomoc medyczną,
- e) Powiadamia policję i w razie potrzeby uczestniczy w niezbędnych czynnościach (ew. obdukcja, rozmowa z uczniem, przewiezienie do pogotowia opiekuńczego),
- f) Nauczyciela może zastąpić wychowawca ucznia lub pedagog,
- g) Powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia.
- h) Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela, że rodzice (opiekunowie) są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec ucznia.

XII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej dziecka przez dorosłego.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

W przypadku, gdy sprawcą jest rodzic dziecka (prawny opiekun):

1. Nauczyciel, który jest świadkiem zdarzenia lub otrzymał takie zgłoszenie, zabiera dziecko od dorosłego w bezpieczne miejsce i zapewnia mu opiekę.
2. Pedagog szkolny/psycholog przeprowadza rozmowę interwencyjną z rodzicem i sporządza notatkę służbową z rozmowy.
3. W przypadku odmowy wzywa rodzica pisemnie w innym terminie.
4. Jeśli rodzic nie zgłosi się na rozmowę, dyrektor / pedagog powiadamia policję.
5. W przypadku powtórzenia zdarzenia lub nasilenia zjawiska dyrektor/pedagog powiadamia policję.
6. Nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.

W przypadku, gdy sprawcą jest inny dorosły:

1. Nauczyciel, który jest świadkiem zdarzenia lub otrzymał takie zgłoszenie, zabiera dziecko od dorosłego w bezpieczne miejsce i zapewnia mu opiekę
2. Powiadamia o zdarzeniu dyrektora i wychowawcę poszkodowanego.
3. W przypadku, gdy doszło do fizycznej napaści na dziecko, dyrektor / pedagog szkolny wzywa lekarza do oceny stanu zdrowia dziecka, jeżeli istnieje taka konieczność.
4. Wychowawca informuje rodziców dziecka o zdarzeniu.
5. W przypadku napaści fizycznej dyrektor/pedagog w porozumieniu z rodzicami poszkodowanego powiadamia o zdarzeniu policję.

XIII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia przez nauczyciela oraz naruszenia godności osobistej nauczyciela przez ucznia.

W przypadku uchybienia przez nauczyciela obowiązków wynikających z art. 6 Karty Nauczyciela, a w rezultacie naruszenia godności osobistej ucznia, prowadzi się wewnętrzne postępowanie wyjaśniające.

- Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, uczniem, rodzicem (prawnym opiekunem).
- Włącza w rozmowę wyjaśniającą wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.
- Po ustaleniu stanu faktycznego i stwierdzeniu, że nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, dyrektor ma prawo zastosować wobec nauczyciela konsekwencje w postaci:
 1. upomnienia ustnego /przy pierwszym zdarzeniu/
 2. upomnienia pisemnego /przy powtórnym zdarzeniu/
 3. zawiadomienia rzecznika dyscyplinarnego
- Po czynnościach wyjaśniających, stwierdzających, że nie nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, postępowanie zostaje zakończone, o czym zostają poinformowani zainteresowani.
- W przypadku ewidentnego naruszenia godności osobistej ucznia, dyrektor szkoły niezwłocznie wszczyna procedurę postępowania zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi bez prowadzenia wyżej przedstawionego postępowania.

W przypadku uchybienia przez ucznia obowiązków wynikających ze Statutu Szkoły, a w szczególności naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły, prowadzi się wewnętrzne postępowanie wyjaśniające.

- Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem lub innym pracownikiem szkoły, uczniem rodzicem/prawnym opiekunem.

- Włącza w rozmowę wyjaśniającą wychowawcę klasy i pedagoga
- Po ustaleniu stanu faktycznego i stwierdzeniu, że nastąpiło naruszenie godności osobistej pracownika szkoły, dyrektor ma prawo zastosować wobec ucznia konsekwencje w postaci:
 - upomnienia ustnego,
 - upomnienia pisemnego w zeszycie uwag,
 - obniżenia oceny zachowania zgodnie z WSO,
 - zawieszenia prawa do udziału w imprezach szkolnych,
 - zawieszenia prawa do reprezentowania szkoły na zewnątrz
 - zawieszenia pełnienia funkcji.
- Po czynnościach wyjaśniających, stwierdzających, że nie nastąpiło naruszenie godności osobistej pracownika szkoły, postępowanie zostaje zakończone, o czym zostają poinformowani zainteresowani.
- Jeżeli postępowanie wewnętrzne potwierdza powtarzające się wielokrotnie naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły, dyrektor ma prawo: wystąpić do Policji – Wydziału Spraw Nieletnich lub Sądu Rodzinnego o rozpoznanie sytuacji rodzinnej ucznia.

XIV. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.

1. Nauczyciel/wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka.
2. Zawiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
3. Prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej.
4. Wzywa rodziców sprawcy. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisują rodzice.
5. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
6. Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.

XV. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi szkoły powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policja informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego lub opiekunów prawnych o wykonywanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i dostarcza ją do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor szkoły wyznacza nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzone w szkole lub jednostce policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców i pedagoga szkolnego.

XVI. Procedura postępowania w przypadku przesłuchania przez policję nieletniego zagrożonego demoralizacją i sprawcy czynu karalnego.

Podstawą prawną do przesłuchania nieletniego przez policję jest art. 39 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Z przepisu tego wynika, że w każdym przypadku nieletniego należy przesłuchać w obecności rodziców lub opiekunów albo obrońcy nieletniego.

Jeżeli zapewnienie obecności tych osób przy przesłuchaniu nieletniego nie jest możliwe, można wezwać pedagoga lub nauczyciela.

Przesłuchanie nieletniego bez udziału którejkolwiek z tych osób stanowi istotne naruszenie procedury i uzasadnia złożenie zażalenia.

XVII. Procedury postępowania wobec ucznia sprawiającego szczególne problemy wychowawcze .

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.

Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.

Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor szkoły, a za jego monitorowanie pedagog szkolny i psycholog.

Wobec uczniów sprawiających szczególne problemy wychowawcze, wychowawca klasy we współpracy z pedagogiem szkolnym/psychologiem planuje wspólnie z rodzicami ucznia działania mające na celu zmianę jego postawy.

Działania te mogą mieć następujące formy:

- a) indywidualna rozmowa wychowawcy z uczniem
- b) wpis uwagi o niewłaściwym zachowaniu do zeszytu uwag
- c) rozmowa z uczniem w obecności rodzica
- d) rozmowa ucznia z wychowawcą w obecności pedagoga/psychologa
- e) poinformowanie o problemie dyrektora szkoły
- f) upomnienie ucznia przez wychowawcę na forum klasy
- g) nagana udzielona przez dyrektora na forum szkoły
- h) czasowe zawieszenie ucznia w reprezentowaniu szkoły na zewnątrz np. zawody, konkursy, wyjazdy.
- i) czasowy zakaz udziału w imprezach klasowych lub szkolnych
- j) podpisanie kontraktu przewidującego pożądany typ zachowań ucznia, ofertę pomocy szkolnej, formy pomocy i kontroli ze strony rodziców oraz konsekwencje w razie powtarzania zachowań niepożądanych,

W przypadku braku pożądanych zmian zachowań ucznia, dyrektor szkoły zwraca się prośbą do instytucji wspierających działania wychowawcze szkoły tj.:

- Poradni psychologiczno - pedagogicznej,
- Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich,

- Policji,
- i innych, w zależności od potrzeb.

W uzasadnionych, indywidualnych przypadkach Rada Pedagogiczna może zdecydować o odstąpieniu od stosowania poszczególnych procedur, o ile przemawiają za tym ważne względy wychowawcze lub rodzinne ucznia.

UWAGI KOŃCOWE

W każdym przypadku, gdy konflikt dotyczy agresora i ofiary, wychowawca - oprócz konsekwencji wobec agresora – zobowiązany jest do udzielenia wsparcia ofierze.

W zależności od stopnia zachowań agresywnych ucznia można ominąć kolejne kroki procedury i zastosować działania adekwatne do stopnia nieprzestrzegania przez ucznia regulaminu szkoły.

W przypadku rażącego naruszenia szkolnego prawa, sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia, zwołuje się Zespół Wychowawczy, który podejmuje odpowiednie kroki.

XVIII. Procedury postępowania w sytuacji ujawnienia w szkole zjawiska przemocy i nękania (bullyingu)

PRZEMOC

Przemoc rówieśnicza to pojęcie bardzo złożone i trudne do jednoznacznego zdefiniowania, w polskim prawie w zasadzie nie występuje. W prawnym zdefiniowaniu przemocy rówieśniczej mogą być pojęcia, przemocy w rodzinie:

„należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Art. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2005.180.1493 ze zm.)

BULLYING CZYLI NĘKANIE

W szkole najczęstszym aktem przemocy rówieśniczej jest nękanie, które w angielskim języku określane jest jako **BULLYING**.

Bullying w szkole to odmiana mobbingu, ale ze względu na to, że problem dotyczy dzieci – miewa często dramatyczniejszy przebieg, a skutki prześladowania odciskają trwałe piętno na niedojrzałej psychice.

Nękanie jest wykorzystywaniem słabszych przez silniejszych. Sprawca ma nad ofiarą przewagę. Może to być przewaga siłowa lub społeczna. Sprawcą może być jedna osoba lub grupa osób. Często polega na groźbach, wyśmiewaniu, obgadywaniu, wykluczaniu, zawstydzaniu, zastraszaniu, szantażowaniu, powtarzającym się okrucieństwie czy też zmuszaniu ofiary przemocy do robienia, wbrew jej woli, tego czego chce sprawca. O nękanii mówimy wtedy, kiedy te sytuacje się powtarzają, w przypadku jednorazowych aktów przemocy nie mamy jeszcze do czynienia z nękaniiem.

Nękanie z reguły przybiera jedną z czterech form:

- a) odnoszenie się w sposób niemiły do kolegów, rozpowszechnianie plotek, wykluczanie, dręczenie, dokuczanie;
- b) fizyczne popychanie, kopanie, uderzanie, szturchanie i stosowanie każdej innej formy przemocy fizycznej;
- c) przezywanie, szydzenie, wyśmiewanie, zastraszanie, zawstydzanie;
- d) nękanie przez telefon, smsy oraz za pomocą internetu: groźby, nieprzyzwoite treści, podszywanie się pod daną osobę, zamieszczanie zdjęć bez zgody zainteresowanego itp.

Nękanie lub inne formy przemocy mogą dotyczyć każdego, niezależnie od jego wyglądu, umiejętności, zdolności czy sprawności fizycznej. Niektóre osoby mogą wyglądać lub zachowywać się tak, że inni częściej im dokuczają, jednak to nie one są za to odpowiedzialne.

Konsekwencje przemocy ponoszą wszyscy uczestnicy takich sytuacji. Ofiary przeżywają trudne emocje – poczucie poniżenia i upokorzenia, wstyd, lęk, rozpacz i smutek.

Długofalowe skutki dla ofiar to obniżona samoocena i problemy społeczne – trudności w nawiązywaniu kontaktów, skłonność do izolacji.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODEJMOWANE W SZKOLE:

Działania interwencyjne mają na celu reagowanie w sytuacji przemocy oraz rozwiązanie pojawiających się problemów.

W przypadku występowania nękania (bullyingu) obejmują one:

1. Uczeń, który doświadczył bullyingu, świadek zdarzenia, nauczyciel lub rodzic zgłasza niezwłocznie ten fakt wychowawcy klasy, lub pod jego nieobecność pedagogowi/psychologowi szkolnemu, dyrektorowi szkoły. Ich obowiązkiem jest podjęcie natychmiastowych działań w celu przerwania agresji i zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom zdarzenia.

2. Do zadań szkoły należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków oraz jeśli istnieje taka możliwość zabezpieczenie dowodów np. zapisu monitoringu, treści wiadomości, nagrań itp. Postępowanie wyjaśniające prowadzone jest przez wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego/psychologa, dyrektora szkoły. Polega na obserwacji, rozmowach z uczestnikami zdarzenia, świadkami. Należy opisać zdarzenie, na bieżąco uaktualniać zapisy w postaci notatek sporządzanych przez wychowawcę bądź

pedagoga/ psychologa szkolnego);

3. Działania podjęte w stosunku do sprawcy (lub sprawców) przemocy:

- a) przeprowadzenie rozmowy z uczniem – sprawcą przemocy na temat zaistniałego zdarzenia (podczas przesłuchania można zastosować psychologiczną metodę „bez obwiniania”);
- b) sprawca zajścia ma możliwość wyjaśnienia powodów swego zachowania i podjęcia działań w celu zakończenia sytuacji. Ma także prawo do uzyskania pełnej informacji dotyczącej zaistniałej sytuacji za pośrednictwem wychowawcy klasy lub pedagoga szkolnego/psychologa;
- c) wychowawca klasy w możliwie najkrótszym czasie powiadamia rodziców sprawcy o zajściu, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych przez szkołę krokach oraz na bieżąco informować ich o postępach w sprawie.
- d) w stosunku do ucznia podjęte zostają konsekwencje zgodne z postanowieniami zapisanymi w Statucie Szkoły;

4. Działania podjęte wobec ofiary przemocy.

- a) uczeń będący ofiarą przemocy (nękania) otrzymuje poradę jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania;
- b) po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są podejmowane wobec niego dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy
- c) rodzice dziecka będącego ofiarą przemocy zostają poinformowani o problemie i otrzymują pomoc i wsparcie ze strony szkoły; w rozmowie z nimi wychowawca, pedagog/psycholog szkolny przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnieniu bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi.

5. Wychowawca klasy i pedagog szkolny/psycholog szkolny planują i przeprowadzają działania mające na celu zmianę sposobu zachowania ucznia - sprawcy przemocy- na akceptowane społecznie. Organizują zajęcia integrujące zespół klasowy, zapobiegające zjawiskom agresji i przemocy, uczące tolerancji i akceptacji dla innych z udziałem specjalistów z PPP w Łasku, policjanta.

6. W sytuacji powtarzających się aktów agresji, przemocy, nękania dyrektor szkoły może zwrócić się z prośbą o interwencję do Policji lub Sądu Rejonowego.

7. Szkoła bierze udział w wyjaśnianiu spraw z udziałem uczniów, dziejących się poza terenem szkoły, po otrzymaniu prośby uczniów lub rodziców o pomoc.

Powyższa procedura jest wdrażana w życie w momencie oficjalnego zgłoszenia zjawiska przemocy przez jej ofiarę, rodzica lub innego świadka zdarzenia.

XIX. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia w szkole cyberprzemocy

Cyberprzemoc to inaczej przemoc z użyciem mediów elektronicznych, przede wszystkim telefonów komórkowych i Internetu.

Do działań określonych jako cyberprzemoc zalicza się m.in.:

- straszenie , poniżanie, wyzywanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu komórkowego;
- robienie komuś zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jego zgody;
- publikowanie w Internecie lub rozsyłanie przy pomocy telefonu zdjęć, filmów lub treści, które kogoś obrażają lub ośmieszają;
- podszywanie się pod kogoś w sieci;

Postanowienia ogólne:

1. Szkoła prowadzi działania profilaktyczne uświadamiające całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.
2. W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.
3. Niniejsze procedury zawierają zasady postępowania nauczycieli innych pracowników szkoły w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia cyberprzemocy.
4. Procedury reagowania na cyberprzemoc w szkole muszą dotyczyć zachowań i działań wobec: **ofiary, sprawcy, świadka**

Opis procedury reagowania szkoły na ujawnienie cyberprzemocy:

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie świadkowie zdarzenia, nauczyciele. O zdarzeniu należy poinformować wychowawcę klasy, a w przypadku jego nieobecności,

pedagoga/psychologa lub dyrektora szkoły. Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia.

Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.

Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, a następnie przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i sprawcami zajścia.

3. Zabezpieczenie dowodów:

Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony WWW, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

Z zabezpieczonym materiałem powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog szkolny/psycholog, wychowawca, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.

Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

4. Sposób rejestracji dowodów cyberprzemocy

- telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy)
- komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować).
- strona WWW (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza Print Screen, a następnie wykonać operację Wklej w dokumencie Word lub Paint).
- e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości).

5. Identyfikacja sprawcy:

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

6. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny/psycholog powinien podjąć następujące działania:

- Przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- Omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- Zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
- Ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

7. Informowanie rodziców sprawcy

- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
- We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz

konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

8. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy:

Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły, takie same, jak w przypadku każdego rodzaju przemocy.

Podejmując decyzję o rodzaju kary należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody — czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z Sieci, itp.;
- czas trwania prześladowania —czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- świadomość popełnianego czynu —czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze oraz jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości, itp.;
- motywację sprawcy —należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

9. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego.
- W strategii działań pomocowych uczeń-ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocy bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o

problemie i podjętych przez szkołę działaniach .

Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy:

- Należy zapewnić go, że dobrze zrobił, mówiąc o tym, co się stało.
- Mówimy, że widzimy i rozumiemy, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
- Informujemy go, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
- Zapewniamy go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postara się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- Jesteśmy uważni na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka – zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

10. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie:

- Szkoła otacza opieką psychologiczno-pedagogiczną świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
- Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Należy powiedzieć uczniowi, że postąpił właściwie, że wymagało to od niego odwagi. Zapewnić go o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że jest to na prośbę policji).

11. Dokumentacja zdarzenia.

- Pedagog szkolny/ psycholog zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
- Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy) powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do

dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).

12. Powiadomienie sądu rodzinnego i nieletnich.

- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

XX. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec ucznia utrudniającego swoim zachowaniem prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciele mający problem z zachowaniem ucznia na swoich lekcjach zgłaszają ten problem wychowawcy klasy i pedagogowi szkolnemu.
2. Pedagog szkolny diagnozuje sytuację w oparciu o rozmowy z uczniem, jego rodzicami lub opiekunami prawnymi, nauczycielami, instytucjami, które miały kontakt z rodziną ucznia.
3. Wychowawca klasy i pedagog szkolny organizują spotkanie wszystkich nauczycieli uczących w danej klasie:
 - na spotkaniu pedagog szkolny zapoznaje nauczycieli z diagnozą sytuacji dziecka ze szczególnym uwzględnieniem niezaspokojonych potrzeb życiowych;
 - nauczyciele wymieniają informacje dotyczące konkretnych nieprawidłowych zachowań ucznia, sytuacji, w jakich one występują, a także sposobów, w jaki próbują sobie radzić z problemem.
4. Nauczyciele wraz z pedagogiem szkolnym wypracowują jednolite, jasne dla ucznia zasady postępowania wobec niego.
5. Wychowawca klasy i pedagog szkolny na spotkaniu z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia ustalają zasady postępowania obowiązujące w domu, szkole spójne z zasadami wypracowanymi na spotkaniu grupy nauczycieli.
6. Pedagog szkolny równolegle pracuje indywidualnie z uczniem i jego rodzicami, w sytuacjach koniecznych kontaktuje ucznia lub całą rodzinę z instytucjami wspomagającymi szkołę (Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, Poradnię Rodzinną, Poradnię Specjalistyczną, MGOPS itp.).

XXI. Procedura postępowania dotycząca zasad usprawiedliwiania nieobecności i zwalniania dzieci ze szkoły.

1. Uzasadnioną nieobecność rodzic (prawny opiekun) usprawiedliwia w formie pisemnej do trzech dni po powrocie ucznia do szkoły.
2. W przypadku nieusprawiedliwienia nieobecności ma zastosowanie WSO.
3. Uczeń nieobecny ma obowiązek nadrobić materiał.
4. Po nieobecności trwającej dłużej niż trzy dni uczeń może nie pisać sprawdzianu, kartkówki (odповідь ustna). Indywidualnie ustala nowy termin z nauczycielem.
5. Jeśli rodzic (opiekun prawny) chce z uzasadnionych powodów zwolnić dziecko z zajęć lekcyjnych przedstawia prośbę na piśmie, odbiera dziecko osobiście lub odbiera je osoba upoważniona. Zwolnienie musi zawierać datę, dokładne godziny zwolnienia (z wykazem zajęć, na których dziecko będzie nieobecne), podpis rodzica (opiekuna prawnego)
6. Uzasadnione spóźnienie rodzic usprawiedliwia na piśmie do trzech dni, nieuzasadnione spóźnienie nie jest usprawiedliwiane.

XXII. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.

1. Nauczyciel organizujący wyjazd sporządza w 2 egzemplarzach kartę wycieczki.
2. Przedstawia kartę wycieczki dyrektorowi szkoły do zatwierdzenia, kopię pozostawia w sekretariacie, listę uczestników wiesza w pokoju nauczycielskim na tablicy informacyjnej.
3. Odnotowuje w dzienniku lekcyjnym symbolem – ns (nieobecność usprawiedliwiona z przyczyn szkolnych) fakt uczestnictwa ucznia w zawodach lub konkursach.
4. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w imprezie z różnych przyczyn, powinni być tego dnia w szkole i brać udział w zajęciach wyznaczonych przez dyrektora szkoły.
5. Uczeń, który był nieobecny z powodu całonocnego wyjazdu, nie musi być przygotowany do zajęć w dniu następnym.

XXIII. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć lub szkoły przez ucznia.

1. W przypadku, gdy uczeń samowolnie opuszcza lekcję, nauczyciel prowadzący zajęcia po stwierdzeniu nieobecności niezwłocznie powiadamia pedagoga szkolnego, a w razie jego nieobecności dyrektora szkoły.
2. Pedagog lub dyrektor szkoły zobowiązany jest ustalić miejsce pobytu ucznia w czasie nieobecności na zajęciach.
3. Jeżeli uczeń nie przebywa na terenie szkoły, pedagog lub dyrektor natychmiast powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) o zdarzeniu. Po wyczerpaniu wszystkich możliwości kontaktu z rodzicami i ustalenia miejsca pobytu ucznia zawiadamia policję.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. Zobowiązuje ucznia do zaniechania samowolnego opuszczania zajęć, rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka. Ustala z rodzicami strategię postępowania. Sporządza notatkę ze spotkania.

XXIV. Procedury postępowania w sytuacji wagarów ucznia.

1. W razie stwierdzenia wagarów nauczyciel przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą i wychowawczą, poucza o konsekwencjach, informuje rodziców o zdarzeniu.
2. W przypadku stwierdzenia kolejnych wagarów wychowawca wzywa rodziców/prawnych opiekunów i w obecności pedagoga przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami/prawnymi opiekunami. Wspólnie opracowuje się kontrakt, określa sposoby pomocy uczniowi oraz częstotliwość i rodzaj kontroli jego zachowania. Pedagog informuje dyrektora o podjętych krokach wychowawczych.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami i braku reakcji na zawiadomienia i wezwania pedagog z wychowawcą udaje się do domu ucznia.
4. W przypadku braku poprawy sytuacji zwołuje się Zespół Wychowawczy.
5. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego dyrektor wszczyna postępowanie administracyjne.
6. Wychowawca systematycznie przekazuje pedagogowi wykaz uczniów, którzy mają nieusprawiedliwione nieobecności.

XXV. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego.

Przez niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

1. Wychowawcy klas zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
2. Po stwierdzeniu faktu 8 - dniowej nieobecności ucznia, wychowawca zobowiązany jest do ustalenia powodu nieobecności i w przypadku nieuzasadnionej absencji poinformowania pedagoga szkolnego.
3. Pedagog szkolny lub wychowawca powinien nawiązać kontakt z rodzicami i poinformować o konsekwencjach prawnych wynikających z dalszej nieuzasadnionej nieobecności dziecka w szkole.
4. W przypadku, gdy uczeń nie spełnia obowiązku szkolnego, szkoła podejmuje postępowanie egzekucyjne w trybie administracyjnym.
5. W przypadku dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej należy ustalić faktyczne miejsce zamieszkania i szkołę, w której dziecko realizuje obowiązek szkolny.

XXVI. Procedury postępowania wobec uczniów w przypadku zniszczenia cudzej własności bądź mienia szkoły.

1. Rozmowa wyjaśniająca z wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym bądź dyrektorem szkoły.
2. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.
3. Naprawienie lub odkupienie zniszczonej rzeczy przez ucznia i jego rodziców/prawnych opiekunów w ciągu 7 dni od zaistniałej szkody bądź w terminie uzgodnionym przez zainteresowane strony.
4. W przypadku braku możliwości naprawienia lub odkupienia zniszczonego mienia szkolnego uczeń wykonuje pod nadzorem rodzica/prawnego opiekuna uzgodnione prace społeczne na rzecz szkoły.
5. W przypadku celowego i świadomego niszczenia cudzej własności mają zastosowanie przepisy prawa.

XXVII. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy.

Postanowienie ogólne

W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za zdrowie i życie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowanymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecnego w tym czasie innego prowadzącego dane zajęcia. Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia, nauczyciel lub inna osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący zajęcia natychmiast powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępcę, a w razie ich nieobecności osobę zastępującą.

A. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, niewymagającego interwencji lekarza (powierzchowne zranienia, otarcia naskórka, stłuczenia, itp.):

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy ucznia odprowadzić do wyznaczonej przez dyrektora osoby, mającej przeszkolenie w zakresie udzielania pomocy przedlekarskiej, celem udzielenia pierwszej pomocy. Ucznia, który uległ wypadkowi o charakterze lekkim, odprowadzić może inny uczeń lub pracownik obsługi szkolnej.
2. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
3. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast wycofuje je z użytkowania.
4. Osoba udzielająca pierwszej pomocy powinna upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę, bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia.
5. Zdarzenia powyższe nie wymagają wpisu do rejestru wypadków oraz spisania

protokołu powypadkowego.

B. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia wymagającego interwencji lekarza:

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić go do gabinetu pomocy przedlekarskiej i wezwać lekarza na miejsca zdarzenia.
2. Powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. Do czasu przybycia lekarza lub pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
4. Dyrektor szkoły powiadamia o wypadku rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
5. Dyrektor szkoły ustala przyczyny powstania wypadku. Wyznaczona komisja sporządza protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski są omawiane na zebraniu rady pedagogicznej.

C. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu policję, rodziców (opiekunów prawnych), organ prowadzący oraz organ nadzoru pedagogicznego (Kuratorium).
4. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było

możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.

5. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski są omawiane na zebraniu rady pedagogicznej.

D. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udzielają uczniom wyznaczone przez dyrektora osoby, mające przeszkolenie w zakresie udzielania pomocy przedlekarskiej.
2. Jeśli osoby wyznaczone do udzielania pomocy są nieobecne w pracy, wzywa się lekarza.
3. Do czasu przybycia lekarza osoba dorosła, będąca świadkiem zdarzenia, powinna wykonać tylko konieczne czynności ratujące życie przy zachowaniu wszelkich środków ostrożności.
4. Tylko lekarz może podać doustny środek farmakologiczny.
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńcze z grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.
6. O zdarzeniu informujemy dyrektora szkoły i rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.
7. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za dziecko. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

XXVIII. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekłe chore

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORE

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby. Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Dziecko może czuć się mniej bezradne i zagubione, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć dziecka, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności. Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka nowych umiejętności- zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”. Szkoła pełni w życiu chorego dziecka szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć i bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi dziećmi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia. Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

A. Obowiązki rodzica:

1. Rodzic powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę.
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą dziecka chorego.

B. Obowiązki wychowawcy:

1. Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
2. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, ustalić sposoby przypominania lub pomocy w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp.
3. Określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) chorego dziecka.

C. Obowiązki nauczycieli:

1. Nauczyciele są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także do objęcia go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców (prawnych opiekunów).

D. Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku realizowane przez grono pedagogiczne, innych pracowników szkoły oraz uczniów:

1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa;
2. Pomoc w pokonywaniu trudności;
3. Budowanie przyjaznych relacji w zespole klasowym;
4. Traktowanie chorego ucznia jako pełnoprawnego członka klasy;
5. Motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi;
6. Dostarczanie możliwości do działania i osiągania sukcesów;

7. Motywowanie do aktywności i rozwoju zainteresowań;
8. Dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych ucznia;
9. Zapewnienie wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
10. Stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką i nauczycielami;
11. Odpowiednia organizacja czasu i miejsca pracy ucznia.

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasilona możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

- W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
- W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund.
- Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.
- W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
- Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

- Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
- Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
- Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
- W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY:

- Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych. 2. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto
- Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
- W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA :

- Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
- Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

- Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
- Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
- Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
- Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
- Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić dziecku bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość

rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować dziecku z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii. W każdej szkole powinien znajdować się „kącik” dla ucznia z cukrzycą, czyli ustronne miejsce, w którym dziecko z cukrzycą będzie mogło spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi oraz wykonać wstrzyknięcia insuliny.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

- Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
- Ból głowy, ból brzucha.
- Szybkie bicie serca.
- Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
- Osłabienie, zmęczenie
- Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.

- Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
- Napady agresji lub wesołkowatości.
- Ziewanie/senność.
- Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
- Zmiana charakteru pisma.
- Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
- Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

- Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
- Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód.
- NIE WOLNO Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
- Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
- Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ – dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje 3 bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

- Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
- Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).
- Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

- Układamy dziecko na boku.
- Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
- Wzywamy pogotowie ratunkowe.
- Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.

- Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

- Zatrzymaj pompę.
- Potwierdź hipoglikemię.
- Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
- Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
- Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włóż pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
- Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

- Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
- Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
- Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączą: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:
- Zbadać poziom glukozy.
- Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

- Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
- Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
- Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
- W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

- Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
- Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
- Nakłuwacz z zestawem igieł.
- Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
- Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
- Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.
- Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
- Telefon do rodziców.
- Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
- Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

- Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość podania insuliny.
- Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
- Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
- Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
- Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

DZIECKO Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące

zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane). Napady pierwotnie uogólnione

- Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne 5 ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
- Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
- Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
- Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
- Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
- Napady miokloniczne – charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

- Napady częściowe z objawami prostymi –świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
- Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.
- Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu

tonicznie-klonicznego (tzw. napadu dużego).

Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego – zespół Westa, zespół Lennox-Gastaut, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomopadaczkowe. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

- Przede wszystkim zachować spokój.
- Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
- Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
- Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

- Podnosić pacjenta.
- Krępować jego ruchów.
- Wkładać cegółki między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko

powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

Opracowano na podstawie publikacji: Ośrodka Rozwoju Edukacji, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania – „One są wśród nas”.

XXIX. Procedura działań podejmowanych na terenie szkoły wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo.

1. Nauczyciel, wychowawca klasy lub inna osoba z kręgu dziecka mająca informacje na temat zaniedbań wychowawczych bądź problemów socjalnych w rodzinie ucznia zgłasza problem pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca klasy, pedagog szkolny, psycholog, higienistka i dyrektor szkoły tworzą zespół „pomocowy” obserwujący i diagnozujący sytuację ucznia.
3. Pedagog szkolny i wychowawca klasy rozmawiają z uczniem w celu dokonania diagnozy potrzeb dziecka.
4. Pedagog szkolny i wychowawca klasy kontaktują się z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia:
 - a. zapraszają rodziców do szkoły,
 - b. składają wizytę domową
5. W razie braku kontaktu z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia pedagog szkolny:
 - a. poszukuje innych dróg kontaktu z opiekunami dziecka poprzez pracowników MGOPS, Policji,
 - b. w sytuacji poważnych zaniedbań ze strony rodziców dziecka pedagog szkolny występuje do Sądu Rodzinnego o rozeznanie sytuacji rodzinnej dziecka.
6. Na spotkaniu z rodzicami ucznia wychowawca klasy i pedagog szkolny przedstawiają ofertę pomocy pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej bądź prawnej.
7. Z każdego spotkania zespołu „pomocowego” z rodziną ucznia sporządza się notatkę.
8. Zespół „pomocowy” stara się włączyć do współpracy MGOPS, Parafię, sponsorów.
9. Wychowawca klasy i pedagog szkolny utrzymują stały kontakt z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia i dbają, w miarę możliwości o realizację wspólnych

ustaleń.

10. W sytuacji braku lub odmowy współpracy rodziców ucznia ze szkołą, pedagog szkolny występuje z wnioskiem do Sądu Rodzinnego.

XXX. Procedura kontaktów z rodzicami/prawnymi opiekunami

1. Miejscem kontaktów rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielami jest szkoła; w szczególnych przypadkach dom ucznia.
2. Kontakty rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielami odbywają się według harmonogramu przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami we wrześniu. Ponadto informacja o terminach zebrań, konsultacji i innego rodzaju spotkań podana jest na stronie internetowej szkoły. Zmiany terminów i miejsc kontaktu podaje wychowawca za pośrednictwem e-dziennika lub w formie pisemnej.

Spotkania odbywają się w formie:

- Wywiadówek
 - Dni otwartych (indywidualne rozmowy z rodzicami)
 - Porad i konsultacji
 - Spotkań w innych terminach zgodnie z potrzebami nauczycieli lub rodziców/prawnych opiekunów.
3. Rodzice/prawni opiekunowie mogą dodatkowo kontaktować się z nauczycielami po uprzednim uzgodnieniu z nauczycielem telefonicznie lub drogą elektroniczną, przez e-dziennik.
 4. W trakcie prowadzonych zajęć szkolnych, a także w ramach dyżurów w czasie przerw nauczyciel nie może przyjmować rodziców/prawnych opiekunów.
 5. Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców/prawnych opiekunów są sale szkolne lub gabinety (dyrektora, pedagoga). Informacji o uczniach nie udziela się telefonicznie (z wyjątkiem sytuacji wcześniej uzgodnionych).
 6. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo szkoła może wezwać rodziców/prawnych opiekunów w trybie pilnym za pośrednictwem e-dziennika, telefonicznie lub w formie pisemnej za pośrednictwem sekretariatu szkoły lub pedagoga szkolnego.
 7. Obecności rodziców/prawnych opiekunów na zebraniach wychowawca odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.
 8. Każdorazowy ważny kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami wychowawca odnotowuje w dzienniku lub w odrębnej notatce dołączonej do „Teczki wychowawcy”.

9. Inne pisemne uzgodnienia między szkołą i rodzicami/prawnymi opiekunami dołącza się do dokumentacji wychowawcy lub pedagoga szkolnego.
10. Wszelkie uwagi, wnioski dotyczące pracy szkoły, ocen, zachowania ucznia, rodzice/prawni opiekunowie kierują w następującej kolejności do:
- wychowawcy
 - nauczyciela przedmiotu
- a w wyjątkowych przypadkach do:
- Dyrektora Szkoły
 - Rady Pedagogicznej
 - organu nadzorującego szkołę.
11. O problemach, wynikłych w trakcie kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami, wykraczającymi poza kompetencje wychowawcy, należy niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły, który podejmuje interwencję.

XXXI. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia niebezpiecznego napastnika na teren szkoły.

Napastnik to osoba posiadająca broń, która próbuje zabić lub zabija osoby znajdujące się na terenie szkoły .

Forma alarmu : pięć jednosekundowych sygnałów dźwiękowych.

Komunikat ostrzegawczy: informacja słowna przekazana za pomocą wszelkich dostępnych środków.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy wtargnięcie napastnika na teren szkoły, będzie miał podejrzenie, że zagrożenie może wkrótce nastąpić, bądź otrzymał informację o zagrożeniu, podejmuje decyzję o ogłoszeniu alarmu lub komunikatu ostrzegawczego.

2. Po usłyszeniu alarmu, jeżeli możliwa jest ewakuacja należy :

Uciekać z zagrożonego rejonu drogą ewakuacji tylko wtedy, gdy wyjście znajduje się blisko, z dala od źródła zagrożenia.

Poruszać się szybko, z dala od okien budynku.

W przypadku ewakuacji należy :

- zostawić wszystkie swoje rzeczy w miejscu , w którym się znajdujemy,
- korzystać z wyznaczonej drogi ewakuacji,
- poruszać się szybko,
- zachować ciszę i spokój,
- ostrzegać o niebezpieczeństwie,
- w przypadku złych warunków atmosferycznych, przeprowadzić uczniów do innego obiektu,

3. Po usłyszeniu alarmu, gdy ewakuacja nie jest możliwa należy:

- zamknąć drzwi i zastawić je ciężkimi meblami,
- wyłączyć wszystkie światła i urządzenia elektryczne,
- położyć się na podłodze z dala od okien, zachować ciszę,
- nie otwierać nikomu drzwi,
- jeśli to możliwe, udzielać pierwszej pomocy, jeżeli są poszkodowani,

4. Jeśli jesteś bezpieczny, to należy powiadomić telefonicznie służby ratownicze o wtargnięciu uzbrojonego napastnika używając numeru alarmowego 112 lub 997.

Spokojnie i wyraźnie podać dyżurnemu operatorowi: miejsce zdarzenia, rodzaj zdarzenia, informacje o zagrożeniu życia i zdrowia ludzkiego, liczbę napastników, opis ich wyglądu,

ilość rodzaj broni, swoje imię i nazwisko, numer telefonu, z którego dzwonisz.

Jeśli sytuacja się zmieni , należy szybko poinformować o tym operatora służb ratowniczych.

5. Jeżeli nie ma możliwości ewakuacji lub nie ma możliwości ukryć się lub zabarykadować w bezpiecznym pomieszczeniu, a życie lub zdrowie jest zagrożone, w ostateczności walcz z napastnikiem, a jeśli nie jest to możliwe, należy błagać go o litość.

6. Podczas działań ratowniczych :

- zachowaj spokój,
- stosuj się do poleceń służb ratowniczych
- ręce trzymaj w sposób widoczny dla funkcjonariuszy,
- nie trzymaj nic w rękach,
- nie zadawaj pytań,
- unikaj gwałtownych ruchów,

7. Alarm odwołuje tylko osoba kierująca akcją ratowniczą, lub dyrektor szkoły.

8. Po zakończeniu akcji:

- należy sprawdzić obecność dzieci , aby wiedzieć czy wszyscy opuścili budynek;
o braku któregośkolwiek informujemy Policję,
- nie pozwalamy żadnemu dziecku samodzielnie wrócić do domu,
- kontrolujemy dzieci odbierane przez rodziców/ osoby upoważnione,

XXXII. Procedura postępowania wobec ucznia sprawiającego problemy

wychowawcze.

1. Nauczyciel, wychowawca jest w stałym kontakcie z uczniem sprawiającym kłopoty wychowawcze i jego rodzicami. Rodzic/opiekun prawny zobowiązany jest do systematycznego sprawdzania efektów pracy swego dziecka nad zmianą zachowania u wychowawcy nauczyciela.
2. Jeśli uczeń łamie zasady obowiązujące w szkole, otrzymuje upomnienie od wychowawcy klasy.
3. Jeśli uczeń nadal ignoruje wszelkie metody wspierające go w zmianie swego zachowania, otrzymuje upomnienie dyrektora szkoły.
4. Jeśli uczeń nie wykazuje woli pracy nad zmianą zachowania zostaje zwołany zespół w skład którego wchodzi wszyscy nauczyciele uczący w danym oddziale, wspólnie ustalają sposoby i metody dotarcia do ucznia.
5. Jeśli te zabiegi nie przyniosły pożądanego skutku uczeń może zostać przeniesiony do równoległego oddziału.
6. Jeżeli wyżej wymienione działania wychowawcze nie przynoszą rezultatów, zostają powiadomione odpowiednie służby.

Na każdym etapie pracy wychowawczej z uczniem Dyrektor Szkoły może wystosować pismo do sądu rodzinnego o interwencję wychowawczą jeżeli postępowanie ucznia związane jest z jego demoralizacją.